

Justitiedepartementet
Enheten för fastighetsrätt och associationsrätt
103 33 Stockholm

Inges per e-post till:

ju.remissvar@regeringskansliet.se

ju.L1@regeringskansliet

Remissvar: Bolags rörlighet över gränserna (SOU 2021:18)

Sveriges Aktiesparares Riksförbund, Aktiespararna, har erbjudits möjlighet att lämna remiss på förslaget och avger härmed följande yttrande. Aktiespararnas yttrande är begränsat till de delar som berör aktieägares rättigheter och minoritetsskyddsfrågor.

Rätten till inlösen

Utredningen föreslår genomgående att ett krav för att en aktieägare ska kunna få sina aktier inlösta i samband med en gränsöverskridande fusion, delning eller ombildning är att denna har röstat nej till förslaget vid bolagsstämman. Direktivet erbjuder dock möjligheten att utvidga denna rättighet även till andra aktieägare.

Aktiespararna anser att en omvänd ordning än vad utredningen föreslår, det vill säga att de aktieägare som diskvalificerar sig från möjligheten att begära att få sina aktier inlösta är de som aktivt har röstat ja till förslaget vore en lämpligare lösning. Aktiespararna befarar att den av utredningen föreslagna ordningen skulle innebära att en aktieägares passivitet skulle få alltför långtgående konsekvenser för denne, särskilt i de fall passiviteten skulle bero på omständigheter utanför aktieägarens kontroll. Sveriges breda aktieägarande med en stor andel passiva privatsparare, som sällan eller aldrig besöker en bolagsstämma, talar också för den av Aktiespararna föreslagna ordningen.

En logisk följd av den ordning som Aktiespararna föreslår blir också att den i utredningen föreslagna bevisbördan vänds så att det åligger bolaget att visa att en aktieägare faktiskt har röstat ja till förslaget vid stämman.

Processen vid begäran om ett högre inlösenbelopp

Utredaren diskuterar ifall processen vid begäran om ett högre lösenbelopp bör utformas för att i mångt och mycket likna processen vid tvångsinlösen av minoritetsaktier enligt 22 kap ABL. De landar dock i att de inte bör göra det, bland annat för att process vid begäran om ett högre lösenbelopp inte har de expropriativa inslag som tvångsinlösen har.

Aktiespararna ser dock likheter, inte minst i det att såväl en process om ett högre inlösenbelopp som en tvångsinlösenprocess enligt 22 kap ABL är situationer där mindre resursstarka aktieägare, exempelvis småsparare, ofta kan komma att hamna i ett stort underläge gentemot en betydligt starkare motpart.

Vid tvångsinlösen på en majoritetsägares initiativ ställs en aktieägare mot ett fullbordat faktum där denne blir tvungen att avyttra sina aktier, därav det expropriativa inslaget. Den situation som uppstår vid en gränsöverskridande fusion, delning eller ombildning där en aktieägare har att välja mellan att antingen avyttra sina aktier till ett belopp som denne finner felaktigt eller att erhålla aktier i ett bolag som är ett annat än det denne investerade i riskerar dock även denna att sätta aktieägaren i en svår

situation där denne i viss mån förlorar rådigheten över sitt kapital på grund av händelser utom dennes kontroll.

Detta talar för att bolaget som huvudregel bör svara för kostnaderna vid en process. Det bör dock finnas möjlighet att ålägga en aktieägare att helt eller delvis svara för kostnaderna i likhet med den möjlighet som ges i 23§ 22 Kap ABL. I syfte att avskräcka från vårdslös processföring kan Aktiespararna även tänka sig en utvidgad möjlighet att ålägga en aktieägare att stå för hela eller delar av kostnaderna jämfört med vad som ges vid tvångsinlösen enligt 22 kap ABL. En positiv bieffekt om bolaget som huvudregel tvingas stå för kostnaderna kan också bli att lösenbeloppen sätts med extra noggrannhet i syfte att undvika processer.

Det talar även för att ett system med god man, eller liknande, bör utformas för dessa processer som stöd för aktieägarna samt för att underlätta samordning av processen. Detta torde också vara processekonomiskt, särskilt i de fall där ett stort antal aktieägare önskar väcka talan.

Aktiespararna ser också att de värderingsfrågor som kan komma att uppstå vid en sådan process i många fall riskerar att vara av samma komplicerade art som i fall med tvångsinlösen, varvid ett skiljeförfarande med de möjligheter att säkerställa särskild expertis som det ger är att förordna om detta inte kan säkerställas på annat sätt. Särskilt svåra riskerar värderingsfrågorna att bli för aktier som inte regelbundet handlas då en aktuell marknadsprissättning ofta saknas. Möjligheten att få värderingen prövad på ett enkelt sätt framstår då som än viktigare.

Sammanfattningsvis anser Aktiespararna således att de grundläggande tankarna med reglerna tvångsinlösen i stora drag kan återspeglas i reglerna för process vid begäran om ett högre lösenbelopp. Istället för att anpassa reglerna i 22 kap för att bättre passa denna typ av processer bör dock dessa regler istället ges eget utrymme i ABL tillsammans med övriga regler för gränsöverskridande fusioner, delningar och ombildningar.

I det fall att regeringen väljer att gå på utredarens linje bör bolaget i vart fall åläggas att i det fall en aktieägare väcker talan om att utfå ett högre inlösenbelopp kommunicera detta till övriga aktieägare. Detta i syfte att andra aktieägare ska ha möjlighet att söka processgemenskap. Kraven på kommunikationen bör motsvara de som gäller vid kallelse till bolagsstämma, med de utökade krav som ställs på publika bolag och på bolag vars aktier är upptagna för handel på en reglerad marknad.

Särskilda majoritetskrav för stämmans godkännande

Aktiespararna anser att det är olyckligt att direktivet inte gör det möjligt att ställa de särskilda majoritetskrav vid beslut på bolagsstämman som svensk rätt uppställer där det överlåtande bolaget är publikt och ett mottagande bolag är privat.

Det kan därför övervägas att istället utnyttja det utrymme som ges i direktivet och kräva nio tiondels majoritet vid samtliga gränsöverskridande delningar eller ombildningar. Direktivet tillåter dock inte att kraven sätts högre än de reglerna som gäller vid inhemska diton. Detta skulle således kräva en förändring av de svenska reglerna för inhemska händelser, vilket skulle kräva ytterligare utredning.

Vad Aktiespararna anför ovan avseende rätten till inlösen och process avseende högre lösenbelopp blir därför särskilt angeläget i dessa fall då aktieägarskyddet i högre grad måste säkerställas på annat sätt än genom högt ställda majoritetskrav vid stämmobeslutet.

Stockholm den 16 augusti 2021

Stockholm 2021-08-16

Per Westerberg,
Ordförande Aktiespararna

Joacim Olsson,
Vd Aktiespararna